

Пашаєв А.З.о.
викладач кафедри оперативно-розшукової діяльності
Одеського державного університету внутрішніх справ

Андрусенко С.В.
кандидат юридичних наук, доцент
Професор кафедри оперативно-розшукової діяльності
Одеського державного університету внутрішніх справ

ВИКОРИСТАННЯ КОНФІДЕНЦІЙНИХ СПІВРОБІТНИКІВ DEA USA У ПРОТИДІЇ НАРКОЗЛОЧИННОСТІ

Використання конфіденційних співробітників є одним із дієвих методів у протидії наркозлочинності – це показує, як вітчизняна практика правоохоронних органів так і зарубіжний досвід. Особи, які на конфіденційній основі співробітничать із правоохоронними органами спроможні надати якісну інформацію, прийняти участь у спеціальних операціях, викрити членів наркозлочинних організацій та інше.

Серед всіх правоохоронних органів, які активно протидіють наркозлочинності слід відмітити Адміністрацію по боротьбі з незаконним обігом наркотиків (англ. United States Drug Enforcement Administration – далі за текстом DEA USA) – входить до складу Міністерства юстиції США. Підпорядковується безпосередньо голові Міністерства юстиції США – Генеральному прокурору США, має 222 внутрішніх офісу в 23 відділеннях по всій території США та 90 іноземних представництв в 69 країнах світу [1].

Основним способом, яким спеціальні агенти DEA USA виконують свою роботу, є встановлення конфіденційних відносин та використання можливостей конфіденційних співробітників. DEA USA має контролювати, коли вони перетинають лінію закону, і стежити за ними, згідно з рекомендаціями Генерального прокурора США. У DEA USA не передбачено кількісних квот по конфіденційним співробітникам. Протидії наркозлочинності неможливо без активного використання конфіденційних співробітників, тому DEA USA цілком резонно судять про якість конфіденційних співробітників будь-якого територіального відділення за кількістю успішно розслідуваних справ.

Треба сказати про те, що у DEA USA є програма по конфіденційному співробітництву. Центральним елементом програми є всесвітня мережа конфіденційних співробітників, яку DEA USA унікально позиціонує, щоб діяти швидко, ефективно і активно, щоб вийти за межі наших кордонів виявляти, розслідувати і інкримінувати тим, хто загрожує безпеці та інтересам нашої країни і за кордоном. Ця мережа конфіденційних співробітників має життєво важливе значення для нашої діяльності. Проте, DEA USA визнає, що природа використання цих джерел пов'язана з ризиком, який повинен бути ретельно і регулярно врівноважувати переваги використання цих людей в подальшій діяльності. Суворий нагляд і дотримання розумної політики і процедур мають першорядне значення для забезпечення як безпеки наших співробітників, так і цілісності операцій [2, с. 2].

DEA USA розглядає свої конфіденційні джерела та програму по конфіденційному співробітництву, як ту, що має вирішальне значення для протидії наркозлочинності. Однак, конфіденційні джерела можуть бути мотивовані іншими чинниками, крім боротьби зі злочинністю, включаючи фінансову вигоду та уникнення покарання; отже, треба бути обережним оцінювати та контролювати їх використання. У період з 1 жовтня 2010 року по 30 вересня 2015 року в DEA USA було призначено більше 18 тисяч активних конфіденційних співробітників – це коштувало бюджету у 237 мільйонів доларів [3, с. 2].

В свою чергу є і проблеми, наприклад у 2015 році у щотижневій газеті «The Washington Post» вийшла стаття в якій було зазначено, що DEA USA використовувало «більше 240 конфіденційних співробітників без ретельної перевірки». Це створило значний ризик того, що неналежним стосункам між спеціальними агентами DEA USA та конфіденційними співробітниками може бути дозволено тривати протягом багатьох років, що може привести до розголошення конфіденційної інформації або інших несприятливих наслідків для уряду також DEA USA виплатила більше ніж 1 мільйон доларів 2014 році 17 конфіденційним співробітникам – без належного контролю з боку уряду [4].

Таким чином, вивчення питання використання конфіденційних співробітників DEA USA у протидії наркозлочинності дає змогу виявити положення, які сприяють ефективному застосуванню даного інституту в правоохоронній практиці США, так і чинники, які мають негативний вплив на цей процес. За результатами такого аналізу можливо зробити висновки про те, що у США основним чинником конфіденційного співробітництва у протидії наркозлочинності є грошеве забезпечення конфідентів, з бюджету країни на ці заходи виділяють величезні гроші. В принципі такі затрати не є абсурдом, й можуть бути виправдані у зв'язку з тим, що США є основним місцем збуту або транзиту наркотиків для латиноамериканських картелів.

Література

1. Внутрішні підрозділи та закордонні офіси Адміністрації по боротьбі з незаконним обігом наркотиків США. Офіційний веб-сайт «United States Drug Enforcement Administration». URL. <https://www.dea.gov/dea-offices>.
2. Robert W. Patterson: Before the Committee on Oversight and Government Reform U.S. House of Representatives, for a Hearing Entitled. Use of confidential informants at ATF and DEA. April 4, 2017 URL. <https://www.dea.gov/sites/default/files/pr/speeches-testimony/2017t/040417t.pdf>.
3. Audit of the Drug Enforcement Administration's Management and Oversight of its Confidential Source Program. URL. <https://oig.justice.gov/reports/2016/a1633.pdf>.
4. Drug traffickers who cooperate with the government have it pretty good – too good, watchdog says. URL. https://www.washingtonpost.com/news/federal-eye/wp/2015/07/27/drug-traffickers-who-cooperate-with-the-government-have-it-pretty-good-too-good-watchdog-says/?noredirect=on&utm_term=.354aab68ac3c.